

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Kfv.IV.37.363/2023/2.
A tanács tagjai: Dr. Patyi András a tanács elnöke
Dr. Hajas Barnabás előadó bíró
Dr. Balogh Zsolt bíró
Dr. Dobó Viola bíró
Dr. Kiss Árpád Lajos bíró
A felperes: felperes1
(cím1)
A felperes képviselője: Maróthy és Perényi Ügyvédi Iroda
(cím2,
ügyintéző: dr. Maróthy Kornél ügyvéd)
Az alperes: Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság
(cím3.)
Az alperes képviselője: Dr. Kenessey Réka kamarai jogtanácsos
Az I. rendű alperesi érdekelt: Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata
(cím4)
Az I. rendű alperesi képviselője: Császár Ügyvédi Iroda
(cím5
ügyintéző: Dr. Császár Mátyás ügyvéd)
A II. rendű alperesi érdekelt: II.r. alperesi érdekelt
(cím6)
A II. rendű alperesi érdekelt képviselője: Dr. Takács Róbert kamarai jogtanácsos
A per tárgya: közbeszerzési ügyben hozott D.433/18/2022. számú közigazgatási határozat,
mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes (24. és 25. sorszám alatt)
A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Fővárosi Törvényszék 106.K.700.040/2023/23.
számú végzéssel kijavított 106.K.700.040/2023/21. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló tényállás

[1] 2022. február 7. napján az I. rendű alperesi érdekelt ajánlatkérőként a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Második része szerinti nyílt közbeszerzési eljárást indított a „egyéb1 újjáépítésének kivitelezése” építési beruházás tárgyában.

[2] A 2022. május 26-i – módosított – ajánlattételi határidőre tizenkét ajánlat érkezett. Az I. rendű alperesi érdekelt több alkalommal bocsátott ki hiánypótlást, majd 2022. július 18. napján az ajánlattevőktől az ajánlatuk fenntartását kérte. A felperes 2022. július 21. napján úgy nyilatkozott, hogy ajánlatát 2022. szeptember 23. napjáig fenntartja.

[3] Az I. rendű alperesi érdekelt az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezését 2022. augusztus 30. napján küldte meg az ajánlattevőknek, az eljárás nyerteseként a felperest hirdette ki.

[4] A felperes 2022. október 18. napján az alapanyag és a beszállítói árak folyamatos emelkedésére hivatkozva vis maior helyzetéről tett bejelentést az I. rendű alperesi érdekelt felé, és a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja alapján bejelentette a szerződés ellenértékének módosítására vonatkozó igényét, és kilátásba helyezte a szerződés teljesítése ellehetetlenülésének bejelentését, és annak aláírásától való elállást.

[5] Az I. rendű alperesi érdekelt 2022. október 21. napján írásban részletesen megindokolta, hogy a felperes által hivatkozott körülmények miatt nem adnak alapot meg a Kbt. 131. § (9) bekezdése szerinti mentesülésre.

[6] A felperes a 2022. október 28. napján kelt levelében a szerződés megkötésétől visszalépett, mert az összegezés megküldését követően keletkezett előre nem látható, és érdekkörén kívül eső, egymás hatását is erősítő okokra visszavezethetően a szerződés teljesítése az ajánlattételi viszonyokhoz képest ellehetetlenült.

[7] Az I. rendű alperesi érdekelt ezt nem fogadta el a Kbt. 131. § (9) bekezdése szerinti mentesülési körülményekként, és 2022. november 10. napján jogorvoslati kérelmet nyújtott be az alperesnél, melyben a felperesi jogsértés megállapítását és bírság kiszabását kérte.

[8] Az alperes a 2022. december 12. napján hozott D.433/18/2022. számú határozatában megállapította, hogy a felperes megsértette a Kbt. 131. § (9) bekezdését, ezért 1.000.000,- forint bírság megfizetésére kötelezte, mert a konjunktív feltételek fennállása nem volt megállapítható. A Kbt. 131. § (9) bekezdése csak az összegezés megküldését követően beállott körülmények miatt teszi lehetővé a szerződéskötés alóli mentesülést, ilyet azonban a felperes nem igazolt.

A kereseti kérelem, az alperes védekezése és az alperesi érdekelt nyilatkozata

[9] A felperes – kiegészített – keresetében elsődlegesen a határozat megváltoztatását, a jogsértés hiányának megállapítását és a bírság mellőzését, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését, harmadlagosan a határozat megváltoztatását a bírság mellőzését, negyedlegesen a határozat megváltoztatását és a bírság összegének 200.000,- forintra mérséklését kérte, és perköltséget is igényelt.

[10] Álláspontja szerint az alperes tévesen és iratellenesen értelmezte a benyújtott dokumentumokat, mert azok nem csak az ajánlattétel időszakához, hanem az összegezés

időszakához viszonyított és az összegezés megküldését követően bekövetkezett, jelentős mértékű alapanyagár emelkedést is igazolják. Sérelmezte, hogy az alperes az október 18-án kelt levelét nem vizsgálta, és annak hiányát nem is indokolta, ezzel pedig megsértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. §-a szerinti tényállásbiztosítási kötelezettségét. Az alperes egyáltalán nem vette figyelembe az I. rendű alperesi érdekelt magatartását, a szerződésmódosítási szándéktól való teljes elzárkózását sem. A határozat indokolását azzal kapcsolatban is hiányosnak tartotta, hogy annak ellenére, hogy annak 99. pontjában az alperes egyetértett az ajánlatkérő álláspontjával, de nem derült ki, mivel és mennyiben értett egyet. Vitatta a határozat a határozat 97. pontjának azon megállapítását, hogy a gazdasági helyzet „köztudomásúan kiszámíthatatlan”, amely álláspontja szerint az előre nem láthatóság fennállását támasztja alá. Kifejtette, hogy nem kellett, nem lehetett előre számolni az alapanyagok rendkívüli mértékű emelkedésével.

[11] Hivatkozott arra, hogy az összegezés megküldését követően jelentős mértékű további emelkedés következett be, amely mértéke az ajánlati árakhoz képest 100%-ot is elérte. Rámutatott, hogy a Kbt. 131. § (9) bekezdésében foglalt konjunktív feltételek fennállását igazoló körülményeket írásban az ajánlatkérő tudomására hozta és az erre vonatkozó bizonyítékait is csatolta. A korábbi körülmények összegezését követő, előre nem látható további jelentős romlása és együttes hatásai együttesen vezettek ahhoz, hogy a szerződés nem volt fenntartható. Nézete szerint csak a rendes üzleti kockázat mértékig kellett figyelembe vennie a körülmények lehetséges változását. Ezt támasztja alá az építési beruházások megvalósítására kötött szerződések módosításának kezdeményezéséről szóló 13/2023. (I. 24.) Korm. rendelet is, amely lehetővé tette, hogy a felek a rendes üzleti kockázat mértékét meghaladó költségnövekmény esetén a szerződéseket módosítsák, mert azok a felek érdekkörén kívüli, előre nem látható körülmények.

[12] Állította, hogy az I. rendű alperesi érdekelt valótlanul állította, hogy a szeptember 7., 13. és 28. napján folytatott egyeztetésen nem jelzett akadályozó körülményt és szerződésmódosítási igényt, ezért az azokon elhangzottakra vonatkozóan ügyvezetője személyes meghallgatását, valamint a részéről jelen levő személyek tanúkénti meghallgatását indítványozta.

[13] Az alperes védiratában fenntartott a határozatában foglaltakat, a kereset elutasítását kérte, és perköltséget igényelt.

[14] Álláspontja szerint a határozata nem iratellenes. Kifejtette, hogy a felperes az ajánlatában szereplő összegekhez hasonlította az áremelkedést, és számszaki levezetést csak a jogorvoslati eljárásban tett, az általa benyújtott dokumentumok nem voltak alkalmasak arra, hogy alátámasszák az összegezés megküldését követően bekövetkezett jelentős mértékű áremelkedést. Rámutatott, hogy indokolása 89. bekezdésében említette az október 18-i levelet, azonban felperes a 2022. október 28-i levelében jelentette be, hogy a szerződéskötés nem áll érdekében, ezért azt kellett vizsgálnia, hogy az abban előadottak megalapozzák-e a szerződéskötés alóli mentesülést. Kifejtette, hogy a felperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy az összegezés megküldését követően beállott körülmények nem voltak előre láthatóak, azonban sem a jogorvoslati eljárásban, sem pedig a keresetlevelében nem ilyen, hanem „korábbi” körülményekre hivatkozott. A jogorvoslati eljárásnak nem az volt a tárgya, hogy miért nem módosította az ajánlatkérő a meg nem kötött szerződést.

[15] Az I. rendű alperesi érdekelt a kereset elutasítását kérte, és perköltséget igényelt. Álláspontja szerint a felperes által csatolt dokumentumok nem támasztották alá, hogy az általa hivatkozott indokok az összegezés megküldését követően beállott események lennének, ezért helytálló az alperes azon megállapítása, miszerint a felperes megsértette a Kbt. 131. § (9) bekezdését.

[16] A Fővárosi Törvényszék 102.K.702.003/2021/26. számú ítéletének, a Kúria Kfv.I.35.882/2014/4. számú határozatának és a Kúria 1/2011. (V. 9.) KK-véleményének felhívásával hivatkozott arra, hogy az alperes tényállástisztázási kötelezettségének elmulasztására, annak az ügy érdemére kihatására a felperes nem adott elő részletes érvelést, és állítását sem is bizonyította.

[17] Nézete szerint a 430/2022. (X.28.) Korm. rendelet a jelen per szempontjából nem releváns, az annak 2. §-ában megjelölt alanyok magánjogi jogviszonyainak újraértékelésére vonatkozik.

[18] Kifejtette, hogy az áremelkedés folyamatossága megkérdőjelezi, hogy az nem volt előre nem látható, és a felperes nem bizonyította, hogy az áremelkedések az összegezés megküldését követően beállott körülmények lennének, vagy a korábbtól nagyságrendileg eltérő emelkedés az összegezés megküldését követően következett volna be.

[19] Annak előrebocsátásával, hogy az alperes valótlanul állította, hogy a szerződésmódosítástól elzárkózott volna, kifejtette, hogy a szerződésmódosítással kapcsolatos kérdések jelen per szempontjából nem relevánsak. Rámutatott, hogy a felperes 2022. október 28. napján kelt levelét a szerződéskötési határidő utolsó napján, 2022. november 2-án olvashatta először. Előadta, hogy a felperes a jogorvoslati eljárásban nem hivatkozott arra, hogy a levelek tartalma visszalépésként értelmezhető, ezért arra a perben már nem hivatkozhat sikerrel. Álláspontja szerint a kiszabott bírság összege a jogsértés súlyához képest nem jelentős, az eljárás becsült értékéhez képest méltányos, annak mellőzése vagy csökkentése nem indokolt. Hivatkozott arra, hogy a felperes jogsértése miatt egy uniós projekt megvalósításától esett el és jelentős kára keletkezett.

[20] A II. rendű alperesi érdekelt a perben érdemi nyilatkozatot nem tett. Az egyéb érdekelt1 és a egyéb érdekelt2 felhívás ellenére nem léptek perbe, a többi ajánlattevő a közigazgatási eljárásban ügyfélként nem vett részt.

Az elsőfokú felülvizsgálni kért jogerős határozat

[21] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

[22] Megállapította, hogy az alperes értékelte a felperes 2022. október 18-i levelét, és a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja alapján helytállóan tekintette annak tartalmát a szerződés ellenértéke módosítására vonatkozó igény bejelentésének. Abban a felperes még nem a visszalépési nyilatkozatát tette meg, az a szerződés módosítására irányuló kérelem volt. Mivel a Kbt. 141. §-a csak a már megkötött szerződések módosítására vonatkozik, és erre a felek között még nem került sor, annak módosítására sem volt lehetőség. A jogerős ítélet ezért a 2022. október 18-án kelt levéllel kapcsolatban nem állapította meg az Ákr. 62. §-ában foglalt tényállástisztázási kötelezettség elmulasztását.

[23] Szerződéskötés hiányában az alperesnek nem kellett vizsgálnia, hogy az I. rendű alperes a módosítástól elzárkózott-e vagy nem, ezért az elsőfokú bíróság eljárási jogszabálysértést e körben sem állapított meg. A jogerős ítélet szerint az indokolási kötelezettség megsértése az ügy érdemére kiható módon, illetve mértékben nem volt tetten érhető.

[24] z elsőfokú bíróság szerint az I. rendű alperesi érdekelt 2022. augusztus 30. napján küldte meg az ajánlattevőknek az összegezést, a szerződéskötési kötelezettség 2022. november 2. napjáig állt fenn, a felperesnek a 2022. augusztus 31. és november 2. közötti időszakra vonatkozóan kellett volna mentesülési körülmény meglétét igazolnia, azonban a felperes által hivatkozott valamennyi körülmény ami a visszalépési nyilatkozat alapját képezte, már az összegezést megelőzően is fennállt, a felperes sem az összegezést követően bekövetkezett jelentős mértékű áremelkedést, sem pedig annak előre nem láthatóságát nem bizonyította.

[25] A jogerős ítélet arra is kitért, hogy sem a 430/2022. (X. 28.) Korm. rendelet, sem a Miniszterelnökség közleménye, sem pedig a 13/2023. (I. 24.) Korm. rendelet nem volt a perbeli esetben alkalmazható.

[26] Az elsőfokú bíróság szerint szerződéskötés hiányában szerződésmódosításra nem kerülhetett sor, a mentesülési feltételek pedig nem álltak fenn, nem volt releváns, hogy az egyeztetéseken milyen nyilatkozatok hangzottak el, ezért a felperes bizonyítási indítványát elutasította.

A felülvizsgálati kérelem

[27] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte, továbbá perköltséget igényelt.

[28] A felülvizsgálati kérelem befogadásának indokaként a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontját – a kérelmező alapvető eljárási jogainak sérelmét és az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést – jelölte meg.

[29] Eljárási jogszabálysértésként hivatkozott arra, hogy az alperes határozatában az ügy érdemére kiható módon tévesen értelmezte a benyújtott dokumentumokat, a dokumentumok tartalmával ellentétes, iratellenes megállapításokat tett, egyes dokumentumokat figyelmen kívül hagyott, ennek azonban indokát nem adta, a tényállást nem tárta fel teljeskörűen, amelynek következtében a jogszabályok tételes rendelkezéseivel ellentétes megállapítást tett, illetve lényeges jogkérdésben nem döntött. Kifejtette, hogy az általa előadott tényállításokat részben iratellenesen, illetve egyes okirati bizonyítékokat egyáltalán nem, illetőleg nem megfelelően értékelt az alperes a tényállás megállapításakor. Azt is sérelmezte, hogy az általa releváns tényekre vonatkozóan felajánlott tanúbizonyítási indítványt az elsőfokú bíróság elutasította, és a tényállás megállapítási kötelezettségének nem tett eleget.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A Kúria megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet, és megállapította, hogy jelen ügyben a befogadás feltételei nem állnak fenn.

[31] A Kp. 118. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,

ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt.

[32] A Kp. 117. § (4) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban annak fennállását bizonyítani és azt – a 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja szerinti ok kivételével – indokolni nem kell. A 118. § (1) bekezdés b) pontja szerinti ok esetében meg kell jelölni azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltér. A fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve.

[33] A Kp. 117. § (4) bekezdése nem teremt alanyi jogot a felülvizsgálati kérelem befogadásra. A befogadásról döntő bíróság vizsgálja meg, hogy az ügyben olyan kérdés merül-e fel, amely a Kp. 118. § (1) bekezdésének rendelkezései alá tartozik.

[34] A felperes felülvizsgálati kérelmében kizárólag a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontját jelölte meg befogadási okként, a Kp., a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.), a Kbt. és az Ákr. bizonyításra vonatkozó szabályainak megsértését állítva.

[35] A felülvizsgálati kérelmében a felperes nem támasztotta alá, hogy az elsőfokú eljárásban alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés történt volna. A felülvizsgálati kérelem tartalma alapján – különösen arra figyelemmel, hogy abban túlnyomó részt az alperes eljárásának jogszabálysértő jellegét állította – az elsőfokú bírósági döntés mintegy másodfokú elbírálását kéri. A Kp. 120. § (5) bekezdése szerint felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye.

[36] A bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálati eljárásban eredménnyel csak akkor támadható, ha a bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg, illetőleg a bizonyítékok mérlegelése kirívóan okszerűtlen volt. Az eljáró bíróság ítéletében a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 279. § (1) bekezdése szerint állapította meg a tényállást, döntésének jogi indokolása a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 346. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelt. A felperes érvelése valójában a bizonyítékok ismételt egybevetésére, értékelésére, felülmérlegelésére irányult, amire a Kúriának nincs jogszabályi lehetősége, e tekintetben a kúriai jogértelmezés kiforrott. [Kfv. I. 35.610/2021/2]

[37] Az elsőfokú bíróság az alperes határozata kapcsán felhívott felperesi kifogásokra teljeskörűen válaszolt, ítéletében részletesen megindokolta, hogy a keresetben előadottakat miért nem látta igazoltnak, és arra is, hogy a felajánlott bizonyítást miért mellőzte.

[38] A Kúria a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jelen ügyben a befogadás feltételei nem állnak fenn, ezért a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján megtagadta.

A döntés elvi tartalma

[39] A bizonyítékok mérlegeléséből okszerűen következő bírói döntés esetén nem indokolt a felülvizsgálati kérelem befogadása a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján. A bizonyítékok ismételt egybevetésére, értékelésére, felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs jogszabályi lehetőség.

Záró rész

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról a Kp. 118. § (2) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül határozott.

[41] Az eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes volt, ezért a Kúriának az illeték megfizetésről rendelkeznie nem kellett.

[42] A végzés ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. június 20.

Dr. Patyi András s.k.
a tanács elnöke

Kúria
IV.Kfv.37.363/2023/2

7

Dr. Hajas Barnabás s.k.
előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt s.k.
bíró

Dr. Dobó Viola s.k.
bíró

Dr. Kiss Árpád Lajos s.k.
bíró

A kiadmány hitelélül:
tisztviselő